

متن پرسش

با سلام: یک سوال از استاد داشتم: حضرت عالی فرمودید که فرشتگان در حالی که انسان در مقام جامعیت خود که همان روح (برترین مخلوق خداوند) بوده است بر او سجده کردند، اما من از یکی از علماء شنیدم که فرمودند که هیچ موقع خداوند به فرشتگان مقرب خود مثل جبرئیل امین نمی فرماید که بر «هر» انسانی سجده کند بلکه فرمودند که خداوند دستور داده تا بر انسان کامل که همان معصومین (ع) سجده کنند. حالا بر این اساس سه سوال پیش می آید: ۱. آیا این سخن با گفته شما در تنافی نیست چون شما فرمودید که انسان در مقام جامعیت بوده پس اگر اینطور باشد فرشتگان بر ما هم سجده کرده اند که آن عالم صریحا این مطلب را رد کرد و فرمود اصلا خداوند دستور نداده که آن فرشتگان مقرب بر هر انسانی سجده کنند. ۲. جایگاه حضرت آدم در اینجا کجاست؟ ۳. آیا انسانی که فرشتگان بر او سجده کرده اند همان انسانی است که در عهد الست خداوند از او عهد گرفت یا نه. با تشکر از شما.

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: ۱- سجدهی ملائکه بر حقیقت انسان بوده است که مصداق متعین و بالفعل آن همان انسان کامل است. ۲- حضرت آدم به عنوان ابوالبشر، اولین آدم و اولین پیامبر در زمین است ولی حقیقت آدم، همانی است که مورد سجدهی فرشتگان قرار گرفت. در این مورد عرایضی در کتاب «هدف حیات زمینی آدم» شده است ۳- نه، زیرا در آنجا بحث تعلیم اسماء به آدم نیست، بلکه بحث فطرت الهیه مطرح است و خطاب به بنی آدم در میان است. موفق باشید